



החידון נערך על ידי ח, כהן לזיכוי הרבים

א' ב' על הפרשה פרשת פנחס

בני קרח תשובה הרהרו
ולכן נצלו ולמה זכו?

איזה עם מצויים ישראל לצרור?
כי החטיאו אותם בדבר פעור?

מה בקשו בנות צלפחד
כדי שאחוזתם לא תפחת?

מי הוא הכהן שבאורים ישאל
ייעל פיו יצאו ויבאו בני ישראל?

מה יהיה שכרו
של פנחס ורועו?

כיצד חלקו את הנחלות לשבטים
במספר שמות, על פי הפקודים?

מי מבני ראובן חטאו
ועם קרח באדמה נבלעו?

לאן אמר ה' למשה שיעלה
ומקום קבורתו לא יתגלה?

מה אמר ה' למשה שיקרה
לאחר שאת הארץ יראה?

מי היה נשיא שבט שמעון
שחטא עם כזבי וגרם לחרון?

שבט לוי המיוחד
מאיזה גיל נפקד?

כשהכין משה את המנהיג הנבחר
איזה חסרון על העם אמר? (רש"י)

מי היתה אשת עמרם
ואם אהרון, משה ומרים?

מי מיוצאי מצרים נשאר
שלא מת במדבר?

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
כ

לעילוי נשמת אבי מורד
הר"ר אהרן בן ר' יעקב
זצ"ל הב"מ

קינה לבין המצרים – ע"פ א' ב'

אין בגפן ענבים,
בניך צמאים ורעבים,
גלתה יהודה לאויבים,
דלקונו על ההרים, שמו לנו מארבים,
הלא ה' זו חטאנו נפלנו בין אכזרים כעורבים,
ווי לנו שאת מקדשינו לתקופה כה ארוכה עוזבים,
זכרה ירושלים זמנים שרוה הקודש שואבים,
חסדיו המרובים לא נכלו בניו האהובים,
טובים היו הזמנים ששמרנו את אשר אנחנו מצויים,
ישבו לארץ בניך שלכבודך כואבים,
ככלה מחופתה יצאנו נעלבים,
לא שמענו שובו בנים שובבים,
מה נצטדק הלא קיבלנו על עצמנו להיות ערבים,
נטרפנו בידי זאבים,
סרנו ממצוותיך הטובים,
עזבנו דברי תורתך הנעימים והערבים,
פלגי מים ובים של דמעות טובעים,
צהרים נהפך לנו כערבים,
קראנו שמך את עצמנו לפניך להיות מקריבים,
ראה עניינו והחזירנו להיות לפניך ניצבים,
שלח לנו מהרה משיח בזכות הנעלבים ואינם עולבים,
תאמר לציון האיר השחר וכולנו לציון חוזרים ושבים,
הגרת"ב נבנצאל שליט"א

מה עשה משה ליהושע תלמידו
כדי להכינו ולהכשירו לתפקידו?

באיזה חג שמיני עצורים מעבודה
כי קשה על הקב"ה הפרידה?

מי השיב את חמת הקל
שלא יכלה את בני ישראל?

למי היו רק חמש בנות
צדיקות, חכמות ונבונות?

מה עשה פנחס
כשעל כבוד ה' חס?

באיזה יום נוסף
מביאים קרבן מוסף?

באיזה יום מקריבים
שני כבשים נוספים?

איזה קרבן מקריבים ליום שנים
כבש בבוקר והשני בין הערבים?

א] "בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאֵתִי הִנֵּה הַשֹּׁכֵר שֶׁל פִּנְחָס שֶׁקִּינָא אֶת קִנְאֵת ה' צְבָקוֹת נִכְתָּב בַּתּוֹרָה בַּתְּחִילַת פִּרְשַׁת פִּנְחָס, "הֲנִי נוֹתֵן לְךָ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אֲבָל אֶת הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל פִּנְחָס קִרְאוּ כָּבֵד בְּסוּף פִּרְשָׁה שֶׁעֲבָרָה פִּרְשַׁת בִּלְק. מֵאֵי הָאֵי?
נִכְנַס אַחַד לַמֶּרֶץ הַרְבִּי ר' יוֹאֵלִישׁ מִסַּטְמָאָר זְצ"ל בַּעַל "וּיֹאֵל מֹשֶׁה" שֶׁהִיָּה יָדוּעַ בְּקִנְאוֹתוֹ, וּבִיאָר לֹו שֶׁסִּיבַת הַהִפְסָקָה בַּתּוֹרָה בִּין מַעֲשֵׂה פִּנְחָס לְבִין שִׁכְרוֹ הוּא מִפְּנֵי שְׁלֹאחַר שְׁעוֹשָׂה אָדָם מַעֲשֵׂה קִנְאוֹת, צְרִיךְ שְׁבֹועַ שְׁלָם לְהַתְּבוֹנֵן הָאֵם הַקִּנְאִי דָּן הוּא קִנְאִי אִמִּיתִי אֹו קִנְאִי מְזוּיָף ... כֵּךְ קִיּוּהַ הַמְּבַאֵר לְהַקְנִיט אֶת הַרְבִּי מִסַּטְמָאָר ...

הַאֲדַמּוּ'ר רַבִּי יוֹאֵלִישׁ' לֹא נִשְׂאָר חַיִּיב וְהַשִּׁיב לֹו מִנֵּה אַחַת אִפֵּיִים, וְכֵךְ אָמַר לֹו: לֹא זֶה הַסִּיבָה! אֲלֵא שְׁבֹועַ שֶׁעֲבָרָה סִיפְרוֹ אֶת מַעֲשֵׂה הַקִּנְאוֹת בְּסוּף הַפִּרְשָׁה כִּי זֶהוּ מִקוּמוֹ, אֲבָל עִם הַסִּיפּוֹר עַל הַשִּׁכְרָה שֶׁל פִּנְחָס הַמִּתְנַיֶּה הַתּוֹרָה לְתַחֲלִילַת פִּרְשָׁה כִּדִּי שֶׁגַם הַיְהוּדִים הַמְזַלְזָלִים בְּקִרְיַאת הַתּוֹרָה כְּמוֹ... שְׁנוּהִיגִים לְצַאֵת בְּאִמְצַע הַקְּרִיאָה, וְגַם הַיְלִדִים שֶׁלֹא נִמְצְאִים כָּל קִרְיַאת הַתּוֹרָה, אֲלֵא בְּזִמְן שְׁעוֹד גַּם אֶתְּהָ וְהֵם עֵדִיִן מְקִשִּׁיבִים... וּבְנוֹסָף חוֹזְרִים עַל כֵּךְ שֶׁלֶשׁ פְּעָמִים בְּמִשְׁךְ הַשְּׁבֹועַ. בְּמִנְחָה בְּשַׁבַּת וּבְשַׁנִּי בַּחֲמִישִׁי, כִּדִּי שְׁכּוֹלִים יִשְׁמְעוּ אֶת הַשִּׁכְרָה הַעֲצוּם עַל קִנְאוֹתוֹ שֶׁל פִּנְחָס וְהַכֵּל כִּדִּי לְפָרְסָם אֶת שִׁכְרוֹ הַטוֹב שֶׁל קִנְאִי אִמִּיתִי ...

בשכר מה זכה פנחס שלא מת לעולם?

ב] "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן" (כה, יא) יָדוּעַ מַחֲז"ל שֶׁפִּנְחָס זֶה אֵלִיהוּ שֶׁלֹא מַת לְעוֹלָם. וְנִרְאֵה לְתַת טַעַם מְדוּעַ זָכָה לְכֵךְ?
הַגְּמָרָא בַּחֲגִיגָה (דף ד' ע"ב) אֹמַרְתָּ: רַב יוֹסֵף כִּי מָטִי לְהָאֵי קָרָא בְּכִי (מְשַׁלֵּי יג-כ) "וַיֹּשֶׁבֶת נִסְפָה בְּלֹא מִשְׁפָּט", אָמַר, מִי אֵיכָא דְאִזְלִיל בְּלֹא זְמַנְהִי?! אֵינן, כִּי הָא דַּרְבִּי בִּיבִי בַר אֲבִי וְכוּ', שֶׁהִגְמִי מִסְפַּרְתָּ שְׁמַלְאָךְ הַמּוֹת הִיָּה אַחַד מִבְּאֵי בֵיתוֹ שֶׁל רַב בִּיבִי בַר אֲבִי וַיּוֹם אַחַד רַב בִּיבִי שָׁמַע שְׁמַלְאָךְ הַמּוֹת צִיּוּהַ לְשַׁלּוּחַ הַלְּבִיא לֹו אֶת מְרִים הַמְּקַלְעַת שִׁיעַר הַנְּשִׁיִם (מְקַלְעַת בְּאַרְמִית – מַגְדָּלָא), הַשְּׁלִיחַ הַתְּבַלְבַּל וּבְמִקוּם לְהַבִּיא אֶת מְרִים הַמְּקַלְעַת שִׁיעַר נְשִׁיִם הוּא טַעְהָ וְהַבִּיא אֶת מְרִים הַמְּגַדְלַת יְלָדִים (מַגְדַּלַת בְּאַרְמִית – מַגְדָּלָא, זֶה כְּנִרְאֵה הִיתָה סִיבַת הַטַּעוֹת), כֹּאשֶׁר הַשְּׁלִיחַ חוֹזֵר עִם נִשְׁמַתָּה שֶׁל מְרִים הַמְּגַדְלַת יְלָדִים, אָמַר מִלְּאָךְ הַמּוֹת לְשַׁלּוּחַ: הִרִי אִמְרַתִּי לְךָ לְהַבִּיא אֶת מְרִים הַמְּקַלְעַת שִׁיעַר נְשִׁיִם וּמְדוּעַ הַבֵּאת לִי אֶת מְרִים הַמְּגַדְלַת יְלָדִים? אָמַר הַשְּׁלִיחַ לְמַלְאָךְ הַמּוֹת: אַכְּן טַעִיתִי, תָּן לִי אוֹתָהּ וְאִחֲזִיר לָהּ אֶת נִשְׁמַתָּה, אָמַר לֹו

מלאך המות: לא! היות וכבר הבאת אותה תשאיר אותה כאן, ועכשיו לך והבא לי את מרים המקלעת שער נשים, שאל השליח את המלאך: הרי לא הגיע זמנה של מרים המגדלת ילדים וכיצד יכולו ליטול את נשמתה? אמר לו מלאך המות: היות והיא החזיקה בידה את האוד של התנור בכדי לנקות את התנור ותוך כדי כך היא הניחה את האוד על ברכיה, היא נכוונה והורע מזלה וכך יכולו להמית אותה על אף שעדיין לא הגיע זמנה. **שאל רב ביבי בר אבבי את מלאך המות:** סוף כל סוף מה אתה עושה עם אותם שנים שנטלת? **אמר לו מלאך המות:** אני נותן אותם לתלמיד חכם שמעביר על מידותיו. והנה פנחס היה תלמיד חכם שמעביר במיליה שהרי "היו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים, והרג נשיא שבט מישראל" ולא השיב להם דבר, לכן זכה שכל אותם השנים מכל העשרים וארבע אלף שמתו במגפה ניתנו לו.

ומענין לענין... שואלים בשם הגאון מוילנא, הרי כידוע (ב"ב טז ע"א) הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות, ואם כן כאשר יש לשטן- היצר הרע-המלאך המות שנות חיים שיכול הוא להעניק לבני אדם, למי יעדיף לתת אותו, האם לתלמידי חכמים - לצדיקים, או לרשעים?... לכאורה בודאי שהרבה יותר משתלם ליצר הרע להעניק את אותם שנים לרשעים... הם הרי יעשו בשבילו את העבודה למשך זמן ארוך יותר... ומדוע מעדיף מלאך המות לתת את אותו שנים דווקא לתלמיד חכם שמעביר על מידותיו?... **אומר הגאון פשט נפלא:** הרי כתוב (וימא לח ע"ב) כיון שיצאו רוב שנותיו של אדם ולא חטא שוב אינו חוטא, ואם כן נמצא שאדם שנגזר עליו שיחיה שבעים שנה והוא כבר הגיע לגיל שלשים ושש ולא חטא, שוב לא יחטא עוד! **מה עושה השטן?...** הוא מוסיף לו עוד עשר שנים לחיות - שהסכום הכולל של כל ימי חייו יהיה שמונים שנה, ואז השלושים ושש שנה שעברו כבר בלא חטא עדיין אינם רוב שנותיו ועדיין "לפתח חטאת רובץ" - יש סיכויים שיחטא...
גליון הישיבישיעיר חומש להגרח"ב נבנצאל שליט"א

ג] "וְרֵאִיתָ אֶתְּהָ אֶתְּהָ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל עַמִּיךָ גַּם אֶתְּהָ פֶּאֶשֶׁר נֶאֱסַף אֶהְרֶן אַחִיד", וברש"י: מכאן שנתאוהו משה למיתתו של אהרן. ומיתתו של אהרן היתה מיתת נשיקה כמו שמביא רש"י לעיל אמר לו הכנס למערה וכנס, ראה מטה מוצעת ונר דלוק, אמר לו עלה למטה ועלה, פשוט ידיך ופשט, קמוץ פיך וקמץ, עצום עיניך ועצם, מיד חמד משה לאותה מיתה, וזהו שנאמר לו כאשר מת אהרן אחיך מיתה שנתאויה לה.
ובילקוט שמעוני במדבר (רמז תשפ"ו) איתא: וְהָיוּ מִשֵּׁה וְאֶלְעָזָר מְנַשְׁקִי אֶת אֶהְרֶן, מִשֵּׁה עַל לְחִי אֶהְרֶן וְאֶלְעָזָר עַל לְחִי אֶהְרֶן, וְיָשׁ אֲוֹמְרִים מִשֵּׁה מְפִשִּׁטוּ מִן קֶרְסֵלִי, וְעָלָה עָנֹן הַכְּבוֹד וְכִסָּה אוֹתוֹ. אָמַר לִי מִשֵּׁה, מָה אֶתְּהָ רוּאָה, אָמַר לִי אֵינִי רוּאָה כְּלוּם, אֶלְאִי שְׁעָנֹן הַכְּבוֹד מְלִבֵּשׁ אֶת אֶבְרֵי שְׂאֵתָה מְפִשִּׁט, וְהַפְּשִׁטוּ עַד יָרְכוּ וְעָלָה עָנֹן הַכְּבוֹד וְכִסָּה אוֹתוֹ, וְהַפְּשִׁטוּ עַד צְנָאוּ. אָמַר לִי, אֶהְרֶן אַחִי, מָה אֶתְּהָ רוּאָה מָה הִיא הַמִּיתָה, אָמַר לִי עַד עֲשִׂי וְלֹא כְּלוּם אֶלְאִי שְׁעָלָה עָנֹן כְּבוֹד וְכִסָּה אוֹתִי עַד צְנָאוּ. כִּינֹן שְׁהַפְּשִׁט אֶת כְּלוּם הַכְּסָה הָעָנֹן אֶת כְּלוּם, וְהָיָה מִשֵּׁה קוֹרָא, אֶהְרֶן אַחִי מָה הִיא מִיתָתוֹ שֶׁל צְדִיקִים, הִיכֵן אֶתְּהָ. אָמַר לִי, אֵינִי כְדָאִי לוֹמַר לָךְ אֶלְאִי הִלְוִאי מִקֶּדֶם זְמַן פְּאֵתִי לְכָאן. כְּשֶׁרָאָה מִשֵּׁה הִיאָדָּ מֵת אֶהְרֶן נִתְאַוָּה מִשֵּׁה לְמִיתָתוֹ.

מביא הגר"ש פינקוס זצוק"ל בספרו **ימים נוראים** במאמר "ועשיתם עולה", אהרן הכהן מודיע למשה שאינו יכול לתאר לו מהי אותה מיתה, אולם דבר אחד הוא יכול לומר לו, "הלוואי והייתי מגיע לכאן קודם!" זוהי מיתת נשיקה - הולך למות ולבסוף מוצא נשיקה מה יתברך!
קשה להתבטא, אולם על האדם לדעת כי על אף שלהפסיק לחיות את העולם הסובב נראה בעיניו כמיתה, אך כשמגיעים לאותה 'מיתה' התחושה היא "אוי, הלוואי והייתי כאן קודם", מגלים עולם נפלא!...

ד] "לִכֵּן אָמַר הַנְּיֵי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלֵם" (פרק כ"ה פסוק י"ב) **במדרש כתוב:** אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו. **שואל המגיד מדובנא** מה כוונת המדרש, מה מיוחד בפנחס, הלא כל העושה מצוה, "בדין הוא שיטול שכרו"!
מתרץ המגיד מדובנא על פי משל: נער עזוב ללא משפחה וקרובים השכיר עצמו לשרת אצל עשיר אחד, והמשכורת שלו היתה אכילה, שתיה ולינה בבית העשיר, וכך נמשך הדבר מספר שנים.

פעם אחת בעיצומה של סעודת פורים בשעה שהיו מסובים רבים על שולחנו של העשיר, דפק סוחר גדול בבית העשיר וביקש לקנות סחורה מחנותו של העשיר. אינני יכול, דחה אותו העשיר, כעת זה זמן של משתה ושמחה, שוב מחר ואתן לך כל מה שתבקש, ניגש הנער אל האדון העשיר, ואמר לו, אדוני, אני ארוץ אל החנות ואביא לסוחר כל מה שביקש. אמר לו העשיר מדוע לך להפסיק את סעודתך? ענה לו הנער המסור: מה בכך, אני מיד שב בחזרה לסעודה, אמר ועשה.

למחרת ניגש העשיר לנער המשרת ואמר לו, אמור נא לי כמה מגיע לך על עבודתך שעבדת אצלי כמה שנים? ענה לו הנער לא מגיע לי כלום, הרי סיכמנו שבתמורה לעבודה אני אוכל על שולחנך ואת זה אתה מקיים כראוי.
אמר לו העשיר, צודק אתה שזה היה הסיכום בינינו, אבל כל זה בגלל שחשבתי שאכילתך חשובה בעיניך כמשכורת, אולם כעת נוכחתי לדעת שאין הארוחה חשובה בעיניך כל כך, עד שעזבת את האוכל ופנית לעזור לי - מן הראוי שתקבל משכורת ממש.
אומר המגיד מדובנא - הנמשל הוא כך:

אדם רגיל אין בכוחו להשיב לבוראו על כל החסדים שעושה עמו, ואפילו אדם ששומר את כל המצוות בדקדוק רב וירא את ה', גם כן אין זה תשלום מספיק להקב"ה, מכיון שמקבל את המתנה מאת ה' החיים הבריאים, כבר יש לו את תשלום הגדול ביותר תמורת כל המצוות שעושה לכבוד בוראו.

אולם פנחס כאשר סיכן את חייו למחות על חילול ה' וכמעט שהרגוהו שבת שמעון, הוכיח שהמתנה הגדולה ביותר "החיים" אינם שווים בעיניו מול **כבוד שמים**, אם כן אמר הקב"ה צריך לתת לו שכר אחר מכולם.

ה] "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהְרֶן הִלְהֵן הָשִׁיב אֶת חַמֹּתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאֹתֵי בְּתוּכֶם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי"
בלשון של הפסוק מבואר שהיה רח"ל גזירת כליה על עם ישראל, ופנחס בן אלעזר עם המעשה שהוא עשה הצליח לבטל את הגזירה, וצריך ביאור: אם בשמים פסוק גזירה על כולם איך השתנה הפסוק על ידי שהרגו רק את זמרי בלבד?
עונה המשגיח דישיבת מיר ברכפלד הגה"צ ר' ראובן הכה"צ שליט"א על פי המדרש תנחומא משפטים פרק ה' "רבי אלעזר אומר: אם יש דין למשון, אין דין למעלה. ואם אין דין למשון, יש דין למעלה. כיצד? אם יעשו התחתונים את הדין מלמטה, אין הדין נעשה מלמעלה. לפיכך אמר הקדוש ברוך הוא: שמרו את המשפט, שלא תגרמו לי לעשות משפט מלמעלה.

כתוב פה שהקב"ה אמר לכלל ישראל שהם יעשו את הדין למטה בשביל שלא יגרמו לקב"ה לעשות דין מלמעלה, וצריך להבין הרי כתוב "הצור תמים פעלו... צדיק וישר הוא", וא"כ מה החשש מכך שהקב"ה יעשה דין מלמעלה שצריך להזהיר אותנו שאם לא נעשה דין מלמטה יהא דין מלמעלה?

אלא הביאור הוא: שכתוב בפסוק "השמים שמים לה" והארץ נתן לבני אדם" היינו שיש חלוקה ברורה בין הנהגת העולם הזה להנהגת השמים, וכל מקום נידון לפי המושגים שלו, הנהגת השמים זה **פארנס של שמים**... ואז הנהגה היא עם כל התוקף של דין שמים שזה נורא מאוד, **אמנם בעולם שלנו** זה לפי הנהגה של העולם שלנו שזה הנהגה יותר רכה, וא"כ מבואר בחז"ל שזמרי שאל בעזות מצח מה ההלכה ונתרשלו ידיו של משה ונתעלמה ממנו הלכה, וגעו כולם בבכיה, היה מצב נורא שאדם עושה עבירה בריש גלי ואף אחד לא עושה דין מלמטה, וא"כ כשאין דין מלמטה יש דין מלמעלה, ובדין של מעלה על כזה דבר היה גזירת כליה רח"ל, כי כללים של מעלה שונים מהכללים של מטה, אמנם ברגע שפנחס לקח רומח בידו ועשה דין מלמטה ממילא התבטל הדין של מעלה ונעשה הדין של מטה לפי ההבנה של מעשה בני אדם.
מוסיף המשגיח שליט"א בשם ר' ירוחם ממיר זצוק"ל שהמעלה בלימוד המוסר שמלמד את האדם לא לחיות בהפקרות אלא לחיות בחשבון, להיות מוסיף והולך בעבודת ה', וא"כ זה נחשב שאדם עושה עם עצמו דין מלמטה שיכול למנוע מעצמו דין של מעלה רח"ל.